

25 jaar

STICHTING YOUNG PIANIST FOUNDATION

‘Het niveau is hoog’

Eind februari 2025 vindt de negende *YPF European Piano Competition* plaats in Amsterdam. Artistiek directeur Thomas Beijer en presentator Christiaan Kuyvenhoven belichten de voordelen van deelname aan dit concours voor jonge pianisten. “We selecteren, stimuleren en investeren in jong talent.”

Links: Christiaan Kuyvenhoven. Rechts: Thomas Beijer.

‘Muziekonderwijs staat onder hoge druk’

Stichting Young Pianist Foundation (YPF) ondersteunt al vijftig jaar jonge pianisten op weg naar een succesvolle carrière. Het concours voor vergevorderde masterstudenten tussen de achttien en zevenentwintig jaar wordt om de drie jaar georganiseerd. In vier rondes bewijzen deelnemers uit Europa meester te zijn in het hele pianorepertoire. Op 9 maart vindt de finale plaats in het BIMHUIS en Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam.

Thomas (36) geboren in Haarlem was zelf ooit winnaar van het concours. Hij is naast pianist ook componist, auteur en illustrator. Collega en goede vriend Christiaan (39) is dirigent van het Kennemer Jeugd Orkest. Als pianist, auteur en presentator is hij een bekende naam in de klassieke muziekwereld. Hij gaat de finale van het concours presenteren. "Het is fijn om als presentator verbinding te maken met het publiek en te vertellen wat er op het podium gebeurt. Hoe ontvankelijker het publiek, hoe beter ze luisteren en hoe aantrekkelijker de sfeer voor de pianisten." *Thomas*: "Christiaan kan dat als geen ander. Daarbij bezit hij als ervaringsdeskundige de empathie en humor om de jonge pianisten aan te voelen."

Naast het organiseren van het concours begeleidt YPF deelnemers waar nodig. *Thomas*: "Dat is geen vaststaand traject. Het concours is een vehicle om de pianisten in het vizier te krijgen. We bieden ze podiumervaring en helpen ze bij het leggen van contacten met beroemde pianisten voor het volgen van masterclasses of we brengen ze in aanraking met juryleden die pianisten zoeken voor muziekfestivals." *Christiaan*: "Ook koppelen we artiesten aan een management."

Behalve begeleiding bij praktische zaken helpt YPF de deelnemers ook bij belemmeringen op psychologisch vlak zoals podiumvrees. *Thomas*: "Podiumangst is een bekend fenomeen onder jonge pianisten dat juist rond het twintigste jaar de kop op kan steken. In het proces van volwassen worden als mens én als artiest ervaren ze druk tijdens het optreden." *Christiaan*: "De psychologie van het vak is een heel belangrijk aspect. Het feit dat je alleen voor een zaal met mensen speelt brengt automatisch spanning met zich mee. Pianisten leggen zichzelf een verwachting op, nog hoger dan het publiek. Ze streven naar volmaaktheid, dat kan makkelijk psychologisch tegen je werken. Het niveau van pianisten ligt internationaal hoog. Er zijn ook veel goede pianisten, de concurrentie is groot. Hierdoor is het lastig om met een zekere onbevengheid op een podium te spelen. Het vak van musicus in de klassieke muziek is voor een groot deel gebaseerd op het precies tot uiting brengen van wat er in de partituur staat. Jonge pianisten die de psychologische hobbel niet kunnen nemen, hebben daar veel last van. Sommigen stoppen zelfs met optreden."

Hoe was dat voor jou op die leeftijd?

Christiaan: "Op mijn negentiende, extreem jong, heb ik een grote internationale prijs

gewonnen. Daarna voelde ik de druk dat ik continu opnieuw moest bewijzen dat ik die prijs waard was. Het werd een groot ding in mijn hoofd. Wat een beloning was voor mijn talent, werd uiteindelijk een soort obstakel in mijn gevoel van vrijheid op een podium. Net als schrijvers met een goed ontvangen schrijversdebuut, het tweede boek moet net zo goed worden of nog beter. Het fijne aan volwassen worden is dat je die druk op een gegeven moment van je aflegt. Dat is wel een heel proces."

Herken jij dat, Thomas?

Thomas: "Ik heb absoluut podiumangst ontwikkeld op mijn vierentwintigste. Het zit misschien ook een beetje in mijn karakter. Als ik het podium opkwam om bijvoorbeeld een sonate van Beethoven te spelen, vroeg ik me af wat ik daaraan toe te voegen had. Een ondermijnende gedachte. Ik had een bepaalde periode veel last van podiumvrees, maar ben nooit gestopt met spelen. Ook bij mij was het een heel proces om eroverheen te stappen." *Christiaan*: "Het is belangrijk te beseffen dat pianisten urenlang in hun eentje studeren, vaak maanden achter elkaar. Een solistische aangelegenheid. Bij een optreden zit de zaal

‘Podiumangst is een bekend fenomeen onder jonge pianisten’

vol mensen, het is doodstil, het licht gaat aan en dan moet het gebeuren. YPF helpt pianisten daaraan te wennen en ervaring op te doen. Een concours draait niet alleen om prijzen winnen, maar ook om onder druk te presteren en beoordeeld te worden. Zo'n beoordeling kan ze ook verder helpen." *Thomas*: "Een concours, eigenlijk een wedstrijd tussen musici, heeft iets tegennatuurlijks voor een musicus. Er is bijvoorbeeld geen tijd die gemeten wordt zoals bij sporters waar de snelste wint. Bij een concours is de beoordeling subjectief. Als deelnemer heb je het gevoel dat je aan een bepaalde perfectie moet voldoen en dat je afvalt wanneer je een foute noot speelt."

Worden ze daar op afgerekend dan?

Thomas: "Het kan meespelen. Sommige

‘Kunst is het mooiste wat mensen voortbrengen’

juryleden zijn echte muggensifters die fouten turven. Bij ons niet, zulke mensen vragen we niet in de jury.’ *Christiaan*: “Deelnemers willen absoluut geen fouten maken, terwijl dat voor publiek en juryleden helemaal niet belangrijk is.” *Thomas*: “Zij willen meegesleept worden en luisteren naar energie en zeggingskracht.”

Christiaan: “De YPF finale is geen afrekenmoment, het is een momentopname. Een goede jury kijkt ook naar de potentie van een pianist om het publiek te bereiken. Het concours selecteert podiumartiesten die uitstraling hebben en via hun lichaamstaal communiceren met het publiek. Charisma is natuurlijk niet iets wat je leert, maar juryleden zijn daar wel naar op zoek.”

Thomas: “Er zijn ook deelnemers die bijna onzichtbaar het podium op schuifelen, maar als ze beginnen te spelen dan gebeurt er iets.”

Hoe is het niveau van de pianisten dit keer?

Thomas: “Het niveau is hoog. Ik heb interessante deelnemers voorbij zien komen, maar ben als artistiek directeur geen onderdeel van de jury. Er zitten opvallend veel goede Nederlandse pianisten bij. Het piano-onderwijs op conservatoria is uitstekend. Jong talent wordt goed begeleid in Nederland.”

Aan de andere kant wordt op muziekonderwijs juist bezuinigd.

Thomas: “Ik weet niet hoe het muziekonderwijs er over tien à vijftien jaar uit zal zien, aangezien de wortels weggeknipt worden. Er zijn al steeds minder Nederlandse studenten aan de conservatoria. Dat geldt voor alle instrumenten. Als er geen muziekscholen meer zijn en geen muziekonderwijs wordt gegeven op de basisschool, dan komen kinderen er ook niet mee in aanraking. Dat is verschrikkelijk en dom.”

Waarom is dat dom?

Thomas: “Het is zo kortzichtig, ook echt iets voor Nederland. Als je in Duitsland of Oostenrijk vertelt dat onze regering bezuinigt op muziekonderwijs, dan reageert men stomverbaasd. Ze begrijpen niet dat kunst hier gezien wordt als een leuke hobby. Ik zie kunst als het mooiste wat mensen voortbrengen, niet alleen muziek, maar ook beeldende kunst, dans, literatuur, film en architectuur. Die mentaliteit is niet per se exemplarisch voor Nederland.”

Christiaan: “Ik zou het sterker willen zeggen, deze ontwikkeling is ontwrichtend. Als je een gezonde en een kwalitatieve samenleving wilt hebben, moet je mensen én jonge kinderen niet alleen cognitief stimuleren, maar ook creatief en emotioneel. Geef ze alle kansen om zich in hun volledige zijn te ontplooiën in muziek, dans en kunst. Door andere stijlen te ontdekken die meer van je vragen, leer je op een abstracter niveau luisteren, kijken of fantaseren.

Met kunst breng je mensen naar een hoger niveau van zichzelf. Als je die kans wegneemt zal dat op de lange termijn gevolgen hebben voor het welzijn van mensen. We hebben nu eenmaal de behoefte om ons te ontplooiën, om al die zachte waarden die we in ons dragen tot bloei te brengen. Daarnaast verbindt kunst ons met de geschiedenis.”

‘Het publiek wil meegesleept worden en luisteren naar energie en zeggingskracht’

Thomas: “Kunst is een communicatiemiddel op het hoogste niveau dwars door de tijd heen, waardoor we in verbinding staan met kunstenaars uit alle perioden. Het is de enige manier om je binnenwereld vorm te geven en dat met anderen te delen. Als dat een hobby wordt genoemd is dat hilarisch eigenlijk.”

Christiaan: “Nu het muziekonderwijs diep in de alarmfase zit is een concours extra belangrijk. Het laat zien dat het mogelijk is dat je met twintig jaar zo’n topniveau kan bereiken. Het is van belang te blijven toetsen of we daar nog toe in staat zijn. Als het muziekonderwijs wegvalt zullen er nauwelijks nog Nederlandse deelnemers of musici zijn. Een concours is ook een schakel in het opleidingssysteem van professionele musici.”

Is muziek de verbindende factor in jullie vriendschap?

Thomas: “Jazeker én bier.” *Christiaan*: “En koken. We hebben elkaar leren kennen in de muziekwereld en samen concerten gegeven, daar is een vriendschap uit voortgekomen. Nederland is een klein landje, maar wel met veel topmusici die internationaal bekend zijn.”

Thomas: “Jonge, zeer talentvolle mensen hebben zo’n *drive* om verder te komen dat ze daar ook wel de wegen voor vinden. Bij onze generatie, die daarboven en de generatie onder ons zit het nog goed met de kwaliteit. Die komen uit een tijd waarin het muziekonderwijs een goed functionerend systeem was. Laten we daar trots op zijn. Het is belangrijk dat er een grote groep jonge musici blijft bestaan. Mensen die de kans hebben om muziek te maken, zich te ontplooiën en zo mogelijk hun eigen talent daarin ontdekken.”

Is muziek altijd een wezenlijk onderdeel geweest van jullie leven?

Thomas: “Ik ging op achtjarige leeftijd op pianoles, volgens mijn lerares had ik veel talent. Op mijn dertiende ben ik van de Jong Talentklas naar de vooropleiding van het conservatorium gegaan. Het was heel vanzelfsprekend voor mij en mijn omgeving om verder te gaan met pianospelen.”

Christiaan: “Ik ben op mijn vijfde met viool begonnen. Op zevenjarige leeftijd ging ik op pianoles. Ik had daarnaast een rol in de Nederlandse Reisopera, eigenlijk wilde ik operazanger worden. Mijn Russische pianodocent stak daar een stokje voor; hij zag mijn talent en pakte het heel serieus aan. Ik weet niet beter dan dat ik met muziek bezig ben in mijn leven.”

Is muziek het allerbelangrijkste in je leven?

Christiaan: “Nee, dat is mijn dochtertje, maar ik zou niet zonder muziek kunnen leven.”

Thomas: “Voor mij is mijn gezin ook het belangrijkste. Muziek is weliswaar hetgeen waar ik mij het meest mee bezig houd, maar ik ben geïnteresseerd in alle kunst. Daar zou ik niet zonder kunnen.” ★

Voor meer informatie zie: www.ypf.nl

Tekst: Meta van der Meijden. Fotografie: Hélène Wiesenhaan.